

Rozhodnutí prezidia Nejvyššího soudu ze 4. 1. 1956, sp. zn. Prz 29/55

Číslo:

Právní věta:

Kdo se hodnověrným způsobem doví, že někdo jiný spáchal trestný čin, ohledně něhož zákon ukládá oznamovací povinnost, dopustí se neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák., jakmile úmyslně ne prodleně takový trestný čin neoznámí prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti. Dozví-li se pachatel později znovu tutéž nezměněnou skutečnost, nedopouští se nového neoznámení trestného činu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.01.1956

Spisová značka: Prz 29/55

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu:

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obviněný se v roce 1952 dozvěděl, že se jistý kulak dopustil trestného činu velezrady zejména též tím, že pomáhal různým nepřátelům lidově demokratického zřízení k útěku za státní hranice. Tuto skutečnost úmyslně neoznámil prokurátoru ani bezpečnostním orgánům. V roce 1954 se uvedený kulak obrátil na obviněného s tím, že pro svou činnost spáchanou v roce 1952 byl vyslýchán bezpečnostním úřadem a požádal obviněného, aby mu obstaral vysvědčení psychiatrické kliniky o tom, že není duševně zdravý a že v době, kdy se dopustil velezrady, nebyl za své činy trestně zodpovědným. Obviněný to kulakovi slíbil a snažil se pak intervencemi získat pro něho požadované vysvědčení. V téže době se na obviněného obrátil se žádostí o obstarání vysvědčení o duševní chorobě i další jeho známý, který při cestě autem havaroval, což mělo za následek smrt osoby v autu jedoucí. I v tomto případě podnikl obviněný příslušné kroky, aby takovéto vysvědčení obstaral.

Krajský soud v Brně uznal obviněného vinným jednak trestným činem neoznámení trestného činu podle § 165 odst. 1 tr. zák. spáchaným tím, že obviněný v roce 1952 a v roce 1954 neoznámil velezradu kulaka, jednak trestným činem nadržování podle § 163 odst. 2 tr. zák., spáchaným tím, že v roce 1954 pachatelům trestných činů pomáhal v úmyslu umožnit jim, aby unikli trestnímu stíhání.

Nejvyšší soud k odvolání krajského prokurátora (jímž se domáhal uložení též vedlejšího trestu

propadnutí jmění podle § 47 tr. zák.) zrušil rozsudek krajského soudu, pokud jím byl obviněný uznán vinným (jediným) trestným činem neoznámení trestného činu podle § 165 tr. zák. (a v důsledku toho i ve výroku o trestu) a uznal obviněného vinným, že v roce 1952 se dozvěděl od kulaka, že tento spáchal s dalšími osobami velezradu a že v roce 1954 se dozvěděl od téhož kulaka, že pro spáchanou velezrádnou činnost dosud uniká trestní odpovědnosti, že tedy spáchal dvojnásobný trestný čin neoznámení trestného činu podle § 165 odst. 1 tr. zák. Nejvyšší soud pak dále uložil obviněnému týž trest, jak mu byl uložen napadeným rozsudkem, aniž v tomto směru odvolání krajského prokurátora vyhověl. Ostatní výroky napadeného rozsudku ponechal nejvyšší soud nedotčenými.

Presidium nejvyššího soudu ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou nejvyššího soudu zrušilo rozsudek nejvyššího soudu jako soudu odvolacího v celém rozsahu a odvolacímu senátu nejvyššího soudu uložilo, aby o odvolání krajského prokurátora znovu jednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Předseda nejvyššího soudu ve stížnosti pro porušení zákona namítá jednak porušení zákona v ustanovení § 165 odst. 1 tr. zák., neboť obviněný byl odsouzen pro trestný čin podle § 165 odst. 1 tr. zák. spáchaný i v roce 1954, ač se nic nového o nějaké velezradě nedozvěděl, jednak porušení zákona v ustanovení § 2 tr. zák., spočívající v tom, že obviněný byl uznán vinným jedním trestným činem podle § 163 odst. 2 tr. zák., ač spáchal dva trestné činy podle § 163 tr. zák., a to jeden podle § 163 odst. 1 tr. zák., druhý podle § 163 odst. 2 tr. zák.

Stížnost pro porušení zákona je důvodná. Odvolací soud zjistil, že obviněný v roce 1952 i v roce 1954 dozvěděl se o téže trestné činnosti téhož pachatele, resp. – jak na jiném místě uvádí – že pachatel, o jehož velezrádné činnosti se dověděl v roce 1952, dosud uniká trestní zodpovědnosti. Odvolací soud, vycházející z toho, že účelem ustanovení § 165 tr. zák. je, aby takové oznámení umožnilo příslušným orgánům odhalit stopy chystané nebo spáchané závažné trestné činnosti, dospěl k závěru o vině obviněného v tomto směru úvahou, že vzniká oznamovací povinnost tomu, kdo se dozvěděl jednak to, že je chystán nebo byl spáchán závažný trestný čin uvedený v § 165 odst. 1 tr. zák., současně i však to, že pachatel takového činu zůstává neodhalen nebo nepřistižen.

Odvolací soud uznal tedy obviněného vinným trestným činem neoznámení trestného činu podle § 165 odst. 1 tr. zák. i za to, že v roce 1954 se dověděl od velezrádce, jehož velezrádnou činnost již v roce 1952 měl oznámit, že týž dosud uniká trestní odpovědnosti.

Tento výrok je však nezákonný. Obviněný se hodnověrně dozvěděl v roce 1952 o velezrádné činnosti kulaka. Měl tedy oznamovací povinnost ve smyslu § 165 odst. 1 tr. zák. Jestliže této povinnosti bezodkladně nedostál, spáchal v roce 1952 trestný čin podle § 165 odst. 1 tr. zák. V roce 1954 pak nedozvěděl se o velezrádné činnosti kulaka nic nového, zejména se nedozvěděl, že nějaké další osoby jsou zapojeny do jemu již jinak známé velezrádné činnosti nebo že titíž pachatelé spáchali nebo chystají další velezrádné činy anebo že byly spáchány nebo jsou chystány další velezrádné akce jemu dosud neznámé. Obviněný se tedy v roce 1954 hodnověrným způsobem nedozvěděl, že někdo jiný chystá nebo spáchal velezradu, neboť to již věděl od roku 1952. Nová okolnost, kterou se v roce 1954 dozvěděl, spočívá pouze v tom, že tato velezrada nebyla dosud odhalena nebo pachatel přistižen, což však bylo výsledkem toho, že své oznamovací povinnosti v roce 1952 nedostál. Na tuto okolnost se proto oznamovací povinnost ve smyslu § 165 odst. 1 tr. zák., jak je patrné z jasného znění zákona („kdo se hodnověrným způsobem doví, že někdo jiný chystá nebo spáchal...“) nevztahuje. Byl-li tedy obviněný uznán vinným, že i v roce 1954 spáchal trestný čin podle § 165 odst. 1 tr. zák., byl tím porušen zákon v ustanovení § 165 odst. 1 tr. zák. Trestný čin podle § 165 odst. 1 tr. zák. byl u obviněného dokonán v roce 1952, kdy se hodnověrně dozvěděl o velezrádné činnosti někoho jiného a neoznámil to příslušným orgánům (§ 165 odst. 1 tr. zák. slova „...bez odkladu neoznámí...“).

(V dalším presidium nejvyššího soudu zdůvodnilo, že odvolací soud porušil napadeným rozsudkem zákon též v § 2 tr. zák., když uznal obviněného vinným pouze jedním trestným činem nadržování podle § 163 odst. 2 tr. zák., ačkoliv obviněný svým dalším jednáním se nedopustil pouze trestného činu nadržování podle § 163 odst. 2 tr. zák., nýbrž dvou trestných činů nadržování, a to jednak ohledně kulaka podle § 163 odst. 2 tr. zák. - neboť nadržoval pachateli trestného činu velezrady, na který zákon stanoví trest odnětí svobody až na doživotí - jednak ohledně další osoby podle § 163 odst. 1 tr. zák. - jíž nadržoval v trestném činu se sazbou vzhledem k § 222 odst. 1 tr. zák. do dvou let odnětí svobody. Jde tu o dva trestné činy bez jakékoliv objektivní i subjektivní souvislosti a nelze proto tyto dva trestné činy posuzovat jako jeden trestný čin. Presidium nejvyššího soudu v souvislosti s tím ovšem upozornilo, že bude nutno posoudit, zda vůbec havarovaný automobilista spáchal trestný čin a spáchal-li jej, jaký vlastně trestný čin spáchal, zda podle § 222 odst. 1 tr. zák., či podle § 222 odst. 1 a 2 tr. zák., což má vzhledem k trestní sazbě § 163 odst. 1 věty za středníkem a § 222 odst. 1 tr. zák. význam s hlediska aboličního ustanovení rozhodnutí presidenta republiky o amnestii z 9. 5. 1955.)